

Desafíos da docencia na Formación Profesional

REVISTA GALEGA
DE EDUCACIÓN

ISSN: 1132-8932

Páx. 20-22

Jose María Cerviño Varela

Asesor Abalar da Consellería de Cultura, Educación e Universidade

Ex-xefe do Servizo de Formación Profesional da Consellería de Educación e O.U.

chemacv@edu.xunta.gal

A necesidade de adaptación que caracteriza o mercado laboral na actualidade exige unha cualificación adecuada capaz de garantir o exercicio eficiente de calquera oficio ou profesión ao longo de toda a vida. A obriga de dar resposta á cualificación profesional dos traballadores convértese, deste xeito, nun obxectivo compartido polas administracións competentes, as empresas e os propios interesados que intentan obter, manter ou mellorar un posto de traballo.

A existencia dun marco normativo estábel, coa Lei das cualificacións e da formación profesional,

supuxo un paso fundamental na identificación das necesidades laborais como punto de partida para a elaboración dos plans formativos nos ámbitos educativo e laboral, dando como resultado un catálogo de títulos de FP e certificados de profesionalidade adaptados ás demandas do mundo produtivo.

A FP é recoñecida na actualidade como unha opción de prestixio para acadar unha inserción laboral rápida, en consonancia co que acontece en países da nosa contorna. De feito, no caso de ciclos superiores converteuse nunha alternativa real ao ensino universitario.

DATOS DE INSERCIÓN LABORAL DO ALUMNADO DE FP QUE REMATOU OS SEUS ESTUDOS EN GALICIA

Fonte: Consellería de Educación, Universidade e Formación Profesional (2018)

A pesar do anterior, España segue á cola no número de matriculacións en FP en relación a outros países, dato alarmante tendo en conta a alta taxa de empregabilidade deste tipo de ensinanzas.

A dignificación da FP e a súa consideración como un sistema integrado é o resultado dunha aposta estratéxica inzada de desafíos que pivota finalmente sobre a figura do docente.

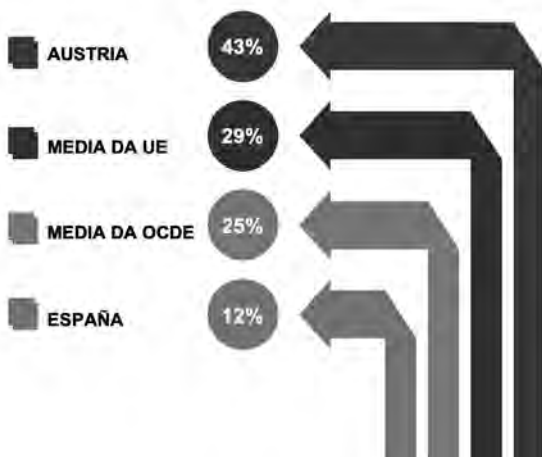
ADAPTACIÓN AO PERFIL DO ALUMNADO

No eido educativo, o cambio de percepción sobre a FP comezou coa introdución de estritos requisitos para o acceso aos ciclos formativos de grao medio e superior, o que contribuíu a prestixiar este tipo de ensinanzas, deixando de ser unha opción considerada fundamentalmente para o alumnado cun rendemento académico máis baixo.

Porén, cambios normativos máis recentes como a introdución da FP Básica ou a flexibilización nos requisitos de acceso co establecemento de pasarelas desde a FP Básica ao grao medio, ou do grao medio ao superior, sumados á convivencia con alumnado procedente da universidade e traballadores en activo e desempregados no réxime para as persoas adultas, especialmente desde a posta en marcha do proceso de acreditación da

Estadísticas de alumnado de 15 a 19 anos matriculado en FP por países

Fonte: Ministerio de Educación e Formación Profesional

Previsións de postos de traballo e nivel de cualificación para 2025 en España do CEDEFOP

Fonte: Centro Europeo para o Desenvolvemento da Formación Profesional

O triángulo da docencia na FP

É preciso coordinar as actuacións de xeito que converxan na mesma dirección, con iniciativas non só de posta en marcha, senón tamén de sustentabilidade ao longo do tempo. De non facelo así, o esforzo realizado pola Administración quedará ensombrecido e o resultado será un cúmulo de accións inconexas cun aproveitamento moi limitado.

Desenvolvemento curricular

A elaboración de material de referencia só é posible se se conta co equipamento axeitado que permita realizar unhas prácticas representativas de cada módulo profesional. Sobre esta base pódese deseñar a formación do profesorado.

Equipamento

A consecución dos resultados de aprendizaxe de cada módulo profesional require do equipamento axeitado para garantir a competencia.

A principal ferramenta de ensinanza na FP é o deseño de prácticas que simulen situacións reais do mundo produtivo, pero non sempre se conta co equipamento axeitado ou se ten acceso a el coa antelación suficiente para unha óptima preparación.

Formación do profesorado

Debe ser acorde ás necesidades reais dos diferentes módulos profesionais.

O seu deseño debe ter en conta o equipamento do que dispoñen os centros.

competencia profesional, alteraron de xeito notábel as condicións de homoxeneidade de coñecementos previos do alumnado de FP, o que evidentemente xera unha dificultade engadida para o profesorado que debe adaptarse á nova situación.

A atribución docente de cada especialidade habilita a impartición dunha gran variedade de módulos, incrementada aínda máis coa posta en marcha dos cursos de especialización, o que supón para o profesorado un gran desafío de preparación e actualización, sendo precisos varios anos de docencia para acadar un pleno dominio dos mesmos, especialmente naqueles de carácter máis técnico ou que evolucionan máis rapidamente.

A diferenza doutros niveis de ensino non universitario, con frecuencia o profesorado de FP non parte de inicio cun pleno dominio da materia a impartir, polo que normalmente centra os seus esforzos na parte de coñecementos e habilidades prácticas, deixando os aspectos metodolóxicos e pedagóxicos nun segundo plano.

COLABORACIÓN COAS EMPRESAS

O labor docente na FP transcende fóra da aula e incluso do centro educativo. As funcións de relación e vinculación coas empresas incrementaranse de xeito previsíbel no futuro non só a nivel de alumnado (FCT, FP dual...), senón tamén a nivel formativo do profesorado, converténdose en imprescindíbeis as estadias formativas para a reciclaxe, actualización e coñecemento das necesidades e avances tecnolóxicos de cada sector.

De xeito bidireccional neste escenario de colaboración, desde os centros de formación poderían organizarse tamén programas formativos para o persoal das empresas. Para atender as necesidades de reciclaxe e actualización de traballadores en activo e desempregados, con condicionantes laborais e familiares, resultará clave a posibilidade de ofertar formación de xeito intensivo en determinados períodos do ano, non necesariamente cunha duración dun curso académico completo.

Os centros integrados de FP, referentes en cada unha das fami-

lias profesionais, permiten ao contaren cun regulamento propio o establecemento de funcións específicas sen as rixideces horarias derivadas da convivencia con outro tipo de ensinanzas. Previsiblemente no caso dos IES con ensinanzas de FP será preciso adaptar de xeito similar os horarios e funcións do profesorado afectado.

APROVEITAMENTO ÓPTIMO DOS RECURSOS

Equipamento, formación do profesorado e materiais de desenvolvemento curricular son aspectos interrelacionados que deberían ser abordados de xeito integral.

A modo de exemplo, podemos citar actuacións de elaboración de materiais didácticos de módulos profesionais mediante licenzas de formación promovidas desde a administración educativa galega ou os materiais de FP a distancia elaborados polo Ministerio en colaboración coas CCAA.

Garantir unha actualización permanente de ditos materiais, evitando a súa obsolescencia, permitiría o seu emprego como